

Дегтяр Андрій Олегович
д. держ. упр., проф.,
Заслужений діяч науки і техніки України,
НАУ ім. М.Є.Жуковського «ХАІ»,
adegtyar@3g.ua

ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

Реалізація соціальної політики та розбудова соціальної сфери відповідно до пріоритетів національного, суспільного, культурного і духовного відродження обумовлює необхідність державного регулювання розвитку соціальної сфери. Сфера соціальної політики – частина політики держави, яка своїми діями пом'якшує негативні наслідки індивідуальної і соціальної нерівності, соціально-економічних потрясінь у суспільстві. Будь-яка сфера у своїй взаємодії з іншими може виступати не тільки як причина, вона може виступати і як наслідок. Усі сфери – матеріально-виробнича, політична, культурно-духовна, складові її середовища, так само як і інформаційні умови, в яких вона функціонує, повинні розглядатися як самостійні фактори її розвитку.

В інформаційному просторі соціальна сфера черпає сили для поповнення і розвитку своїх компонентів. При цьому, інтегруючи можливості інших сфер життєдіяльності суспільства, соціальна сфера перетворює кожен із них, впливаючи на них відповідно до власної природи. Вони ж, у свою чергу, впливають на соціальну сферу, змушуючи її перебудовуватися, нейтралізувати або асимілювати ці впливи. Таким чином, інформаційний простір – це необхідне підґрунтя, на якому і за опосередкованої участі якого розгортається функціонування соціальної сфери. З іншого боку, специфіка соціальної сфери, її сутність визначаються насамперед внутрішньою природою компонентів, які її утворюють, характером їхньої внутрішньої взаємодії. Зовнішні інформаційні впливи переломлюються через внутрішні властивості соціальної сфери, через властиві їй внутрішні протиріччя. Взаємозв'язок і взаємовплив інформаційної сфери з соціальною сферою та її середовища мають постійний характер. Інформаційний механізм державного регулювання розвитку соціальної сфери, будучи однією із передумов економічного і соціального розвитку суспільства й особливою формою управління, виступає як найважливіша складова соціально-економічної політики держави.

Можна сказати, що ми будемо сучасне інформаційне суспільство, де важливість інформації важко переоцінити, а точніше, вона є однією із базисних основ, які цементують суспільство. «Хто володіє інформацією, той володіє світом» – ця аксіома набуває особливо важливого значення для органів державного управління у сфері соціальної політики, забезпечуючи її раціональність і ефективність. Інформаційне забезпечення є основою, на якій будується управлінська діяльність щодо соціальної сфери держави [3].

Інформація, яка циркулює в органах державного управління, різноманітна. Вона може належати до зовнішньополітичної, економічної, соціально-політичної і екологічної обстановки. Ці види інформації мають відповідну цінність також для певних регіональних управлінських структур, коли вони виступають як органи, що приймають рішення в межах своєї компетенції. Крім того, вона є основою для нормативних документів. Інформацію в органах державного управління можна класифікувати на різних підставах.

Тобто, інформація може бути як офіційна, так і неофіційна, загальна і галузева, горизонтальна і вертикальна, регіональна [2]. При поділі інформації всередині органу управління на перше місце ставиться інформація для керівника, на друге – для посадових осіб. Таким чином, ми можемо визначити головну мету державного управління соціальною сферою в інформаційному просторі. Вона полягає в тому, щоб на основі зібраних вихідних даних отримати кінцеву, оброблену інформацію, яка є основою для прийняття соціально-управлінських рішень. Дана мета досягається вирішенням певних завдань: збір первинної інформації; її збереження; розподіл між структурними підрозділами органу управління та їх працівниками; підготовка до її відпрацювання та усвідомлення; власне опрацювання соціальної інформації; надання органу управління в опрацьованому вигляді; забезпечення прямих і зворотних зв'язків у її циркуляції.

Виходячи з цього, інформацію, що циркулює в органах державного регулювання розвитку соціальною сферою, потрібно класифікувати спочатку на рівні структурних підрозділів. Потім варто виділити і розглянути специфічні види соціальної статистики, даних соціального розвитку, різних повідомлень та фактів, які характеризують інформацію, що проходить через органи управління [1, с. 44].

Інформацію в структурних підрозділах органу державного регулювання розвитку соціальною сферою можна класифікувати за такими основними ознаками:

– функціональним призначенням та характером діяльності структурних підрозділів;

– типовим зв'язком структурного підрозділу і зовнішнього середовища (здійснюється прямий і зворотний зв'язок з обміну інформацією шляхом налагодження постійних контактів із соціальним середовищем, проведення прес-конференцій, брифінгів, інформаційних зустрічей);

– стосовно цільової функції структурного підрозділу;

– логічним змістом.

Відповідно до цього ми можемо визначити вимоги щодо інформації як засобу підвищення ефективності державного регулювання соціальною сферою [1]:

1. Інформація – це стратегічний ресурс. Вона повинна бути повною, актуальною, достовірною, охоплювати весь спектр соціального управління як на державному, так і на регіональному рівні, збиратися регулярно, з певною періодичністю й у необхідних обсягах.

2. Інформація повинна відповідати комбінації цілей, що ставить перед собою управлінська структура, з тими засобами, якими вона має намір їх досягти. Її якість і достатність надають можливість органам державного управління мати перед собою діючий план, визначати реальні й максимально точні цілі соціально-управлінських впливів.

3. Організацію систематизації, обробки, акумулювання й експертизи, а також аналіз інформації, яка надходить, її обсяг, якість і актуальність можна покласти на відповідний орган, наприклад інформаційно-аналітичну групу чи відділ. Такий підрозділ поряд із визначенням результативності інформації, яка надходить, повинен прогнозувати її вплив на діяльність органу державного управління соціальною сферою. Говорячи про функціональні обов'язки даної служби, можна виділити наступні побажання: відстеження інформації; узагальнення інформації з конкретного питання; систематизація оцінок конкретної соціальної проблеми; формулювання висновків.

4. Крім офіційної інформаційної системи, повинна використовуватися і неформальна (неофіційна) система. Неформальна система, на відміну від формальної, не пов'язана структурними обмеженнями і послідовністю окремих операцій.

5. Аксиомою є той факт, що інформація має насамперед потенційну можливість стати корисною для користувача. Реальна цінність інформації виявляється після її використання, часто через кілька років. Отже, принцип, якого дотримуються японські менеджери, є єдино правильним – не поділяти

первинну інформацію на потрібну і непотрібну, а збирати всю. В органах державного управління соціальною сферою даний умовивід набуває особливо глибокого змісту.

б. Серед технологічних нововведень, що обіцяють зростання продуктивності праці як рядових співробітників, так і керівної ланки державного управління, хотілося б відзначити наступне нововведення – розширення можливості управління базами даних. Система управління базами даних – це пакет програм, призначений для того, щоб забезпечити системний і гнучкий підхід до організації даних і доступ до них. Існує технологія, що дозволяє накопичувати дані в одній центральній базі і забезпечувати доступ співробітників, фахівців до інформації, яка належить до їх компетенції.

Отже, безумовний той факт, що інформаційні системи, інформаційні технології можуть привести до підвищення продуктивності державного регулювання соціальною сферою. Однак технологія – це не сам успіх, необхідне компетентне, енергійне, відповідальне керівництво.

Список використаних джерел:

1. Дегтяр А. О. Управлінські рішення в органах державної влади : [монографія] /А. О. Дегтяр, В. Ю. Степанов, С. В. Тарабан; за заг. ред. А. О. Дегтяра. – Харків : Вид-во «С.А.М.», 2019. – 275 с.

2. Дегтяр О. А. Державне регулювання розвитку соціальної сфери: концептуальні засади та практика : монографія / О. А. Дегтяр. – Харків : С.А.М., 2014. – 508 с.

3. Урсул А.Д. Проблема информации в современной науке / А. Д. Урсул. – К. : Наука, 1975. – С. 118–288.